

Ressursmappe

Særskilt søknad og inntak til folkehøgskole

Innhold

1. Rammer for arbeidet
2. Hva skal til for at særskilt søkere kan få tilskudd fra NAV til ekstra utgifter ved opphold på folkehøgskole?
3. Hvem kan søke NAV om Opplæringsmidler?
4. Aktuelle lover og forskrifter
5. Hva gjør man dersom enkeltelever har større eller annerledes veiledningsbehov enn forutsatt i forbindelse med inntaket?

Redigert utgave mars 2022

v/Arnljot Salmi Austvik, avdelingsleder Risøy Folkehøgskole

1. Rammer for arbeidet

- Jmfør §5a i folkehøyskoleloven plikter vi å legge til rette for elever med særskilte behov.
- Ekstrakostnader til særskilt tilrettelegging ut over skolens ekstratilskudd for «dobbelttellende elever» må dekkes av eleven selv
- Opptak på særskilte vilkår er ikke tidsbegrenset som det ordinære opptaket (start 1.februar) slik at man kan starte behandling av søknader og tilby opptak etter den enkelte skoles egne rutiner
- Skolen plikter å ha en grundig vurdering av hver enkelt søkers forutsetning for å ha læringsutbytte av det tilrettelagte tilbudet.
- Skolen må utarbeide læringsmål for hver enkelt elev.
- Skolen må dokumentere ressursbruk for tilrettelagt tilbud og beregne kostnad. Denne kostnaden skal trekkes fra ordinære skolekostnader og evt særskilt stønad gjennom ordningen med dobbelttelling

2. Hva skal til for at særskilt søkere kan få tilskudd fra NAV til ekstra utgifter ved opphold på folkehøyskole?

Denne stønaden er lovfestet i folketrygdloven og ikke i opplæringsloven og har derfor målsettinger om bedring av søkers funksjon i dagliglivets aktiviteter (ADL ferdigheter) og ikke spesifikk skolefaglig utvikling.

Følgende gjelder:

- Skolens pedagogiske tilbud må ha målsettinger om elevens personlige utvikling av «selvstendighet i hverdagen». Det betyr at det pedagogiske opplegget i like stor grad skal rettes mot ferdigheter i internat og fritid/sosialt samspill som i undervisning/fag.
- Skolen skal gjennomføre kartlegging og vurdering av hver enkelt søker for å kunne vurdere om skolen har kapasitet og kompetanse til å gi et tilbud som når disse målsettingene.
- Skolen skal vurdere om søker med har rette forutsetninger for å ha utbytte av skolens tilbud. Med forutsetninger menes fysiske forutsetninger, grad av selvhjelpenhet og motivasjon.
- Søker må ha rettigheter til å søke stønader i Folketrygdloven. (Jfr. § 10-6. i folketrygdloven). Mange søkere har uføretrygd og mottar allerede trygdeytelser. Andre må søke på bakgrunn av diagnose/utredninger i spesialisthelsetjenesten.
- Søknad om stønad fra NAV krever en anbefaling fra faglig relevant person. Det kan være faglig ansvarlig for søkers kommunale tjenester, IP Koordinator eller andre relevante fagpersoner i søkerens ansvarsgruppe. Det må gis skriftlig uttale om grad av «nødvendighet & hensiktsmessighet» ved å gjennomføre folkehøyskole som tiltak (jfr. § 6. Opplæringstiltak, i forskrift til folketrygdloven). Denne uttalelsen bør fortrinnsvis være skrevet inn i søkers «Individuelle Plan». Det er med andre ord IKKE avgiverskole, foresatte eller folkehøyskolen som behandler opptak som kan si noe om søkers nytte av et år på folkehøyskole. IOP'en fra VGS har heller ingen betydning! I noen tilfeller vil NAV godkjenne uttalelser fra fastlege eller behandler i Habiliteringstjenesten for voksne (HABVO) dersom Individuell Plan ikke foreligger.
- Søknaden om utgiftsdekning ved opphold på Folkehøyskole må i tillegg vedlegges skriv om elevens Læringsmål og Kostnadsberegning i tillegg til opptaksbrevet fra folkehøyskolen. I kostnadsberegningen må det skilles mellom ordinære kostnader som alle elever må betale

og de ekstraordinære som direkte følger av tilrettelagt opplæring. Eventuelt ekstra tilskudd gjennom ordningen med dobbelttelling må fratrekkes kostnadsberegningen.

- NAV gir stønad til de ekstraordinære kostnadene. De ordinære kostnadene må eleven selv dekke enten ved hjelp av sin uføretrygd eller andre ytelser (Arbeidsavklaringspenger fra NAV eller studiestøtte fra Lånekassen)

3. Hvem kan søke NAV om Opplæringsmidler?

Informasjon ligger på NAV sine sider:

<https://www.nav.no/no/person/hjelpemidler/hjelpemidler-og-tilrettelegging/tilrettelegging/skole-og-barnehage/opphold-pa-folkehøyskole>

Disse midlene er hjemlet i:

Lov om folketrygd (folketrygdloven) § 10-6 og § 10-7 og

Forskrift om stønad til hjelpemidler mv til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen § 6 og § 7

Søkere som kommer inn under følgende kategori:

"Når et medlem har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, ytes det stønad; etter paragraf 10-7.

Stønaden ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet eller for at vedkommende skal kunne bli pleid i hjemmet."

Hva kan søkes om?

"Til et medlem som fyller vilkårene i paragraf 10-6, kan det også ytes tilskott til opplæringstiltak."

For at Folkehøyskole skal godkjennes som «Opplæringstiltak»:

«Det kan gis stønad til opphold ved folkehøgskole dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig som et ledd i medlemmets utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål.»

Hva får man dekket?

«Det kan gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo og oppholdsutgifter ved skolen.»

DVS: Ekstraordinære kostnader til tilrettelegging

Hvem søker?

Eleven selv evt. m foresatte. Skolen har egen finansierungsordning med staten. Dette dekker litt tilrettelegging, og fratrekkes kostnadsberegningen som vedlegges søknaden til NAV. Skolen har ikke anledning til å søke NAV.

Hva skal søknaden inneholde?

- ***Opptaksbrev fra skolen***
- ***Faglig uttalelse om elevens forutsetninger og behov for å gå folkehøyskole.***

- **Dokument som beskriver søkerens Læringsmål**
- **Kostnadsberegning på de særskilte kostnadene for tilretteleggingen ved skolen**

Hvem kan gi faglig uttalelse?

Det kan være medisinsk eller annet fagpersonell som kjenner eleven. Søkere som er kvalifisert til særskilt inntak i folkehøgskolen har vanligvis «Individuell plan» i hjemkommunen og egen «koordinator». Koordinatoren har normalt en nøkkelrolle i å legge til rette for et folkehøyskoleopphold. Behovet for folkehøyskole og grad av «nødvendighet og hensiktsmessighet» skal stå i søkerens individuelle plan (IP)

Hva om jeg allerede mottar ytelser fra NAV?

Dersom de allerede mottar utførelse, utbetales dette fullt ut dersom de får et positivt vedtak på et folkehøyskoleår. Utførelsen må de da bruke til å dekke de vanlige oppholdsutgiftene på skolen.

Generell merknad til orientering: Dersom brukeren mottar hjelpetønad fra folketrygden, skal retten til denne ytelsen revurderes ved opphold på folkehøyskole. Det kan medføre at stønaden faller bort under oppholdet.

Søknadsskjema NAV:

Søknad om stønad til tilpasningskurs

NAV 10-07.24

<https://www.nav.no/soknader/nb/person/hjelpemidler-og-tilrettelegging/folkehoysskole>

Søknadsskjemaet fylles ut og skrives ut sammen med førstesiden. Den som gir faglig begrunnelse (Koordinator, lege, habiliteringstjenesten eller andre) må skrive på og så sendes søknaden til NAV skanning (adresse er oppgitt på førstesiden). Opptaksbrev og kostnadsberegning må vedlegges søknaden. Det er også anbefalt at Individuell Plan vedlegges (dersom folkehøyskole er beskrevet i planen)

MERK! Søknadene behandles ved et av 2 forvaltningskontorer i Norge (Nav Forvaltning Nordland eller Nav Forvaltning Akershus 2). Dermed er det kun disse saksbehandlere som kan disse sakene. Man kan ikke forvente at lokale saksbehandlere kjenner til muligheten av stønad til et år på folkehøyskole. I de fleste tilfeller vil saksbehandleren lokalt si at slik støtte ikke er mulig å få, og at Nav ikke har ansvar for opplæring. Det siste er riktig, men «Stønad til tilpasningskurs»/»Vedtak om stønad til opplæringstiltak» er hjemlet i trygdeloven...

4. Aktuelle lover og forskrifter

Lov om folkehøyskoler (folkehøyskoleloven)

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-12-06-72>

§ 5a.Læringsmiljø

Skolen skal, så langt det er mulig og rimelig, legge læringsmiljøet til rette for elever med særskilte behov.

Styret har ansvar for at læringsmiljøet på skolen, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljø, er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til elevenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal det, så langt det er mulig og rimelig, sørges for g. at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved skolen; i. at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

Forskrift til lov om folkehøgskoler

§ 3. Kunngjøring av kurs

Kurs som inngår i tilskuddsgrunnlaget skal være åpne for alle, og må være offentliggjort gjennom annonsering, kurskatalog eller på annen tilfredsstillende måte. Eventuelle opptaksrutiner og opptakskriterier må gjøres kjent for søkerne på det aktuelle kurs.

§ 8. Elever som teller dobbelt ved beregning av tilskudd

Elev som på grunn av redusert funksjonsevne er avhengig av støtte og hjelp i den totale pedagogiske situasjonen, regnes som to elever. Skolen skal før innrapportering ha dokumentasjon for at eleven har en redusert funksjonsevne som utløser et særskilt tilretteleggingsbehov ved folkehøgskolen. Skolen vurderer i samarbeid med søker og pedagogisk/sosial/medisinsk instans utenfor skolen et tilrettelagt opplegg.

Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for kontroll. De økte ressursene skal brukes til ulike tiltak for den det gjelder, og det skal foreligge dokumentasjon for bruken.

For enkeltelever som tas opp på spesielle vilkår gjennom avtaler med kommuner eller Arbeids- og velferdsetaten, må en eventuell dobbelttelling oppgis til kommune eller Arbeids- og velferdsetaten som en del av finansieringsgrunnlaget. Skolen skal ha dokumentasjon for at dette er ivaretatt.

Lov om folketrygd (folketrygdloven).

Del IV. Ytelser ved sykdom m.m.

Kapittel 10. Stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet

§ 10-6. Stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet

Når et medlem har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, ytes det stønad etter § 10-7.

Stønaden ytes i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet eller for at vedkommende skal kunne bli pleid i hjemmet.

Departementet gir forskrift om stønad etter denne paragrafen.

0 Endret ved lov 19 des 2003 nr. 135.

§ 10-7. Stønadsformer

Et medlem som fyller vilkårene i § 10-5 eller § 10-6, kan få stønad i form av utlån av, tilskott til eller lån til

- a) hjelpemidler, herunder skolehjelpemidler med unntak av læremidler,
- b) høreapparat,
- c) grunnmønster til søm av klær,
- d) førerhund,

- e) lese- og sekretærhjelp for blinde og svaksynte,
- f) tolkehjelp for hørselshemmede,
- g) tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde,
- h) motorkjøretøy eller annet transportmiddel,
- i) anskaffelse, vedlikehold og fornyelse av nødvendige og hensiktsmessige ortopediske hjelpemidler, brystproteser, øyepoteser og parykker.

Til et medlem som fyller vilkårene i § 10-5, kan det også ytes stønad til ombygging av maskiner og tilrettelegging av fysisk miljø på arbeidsplassen.

Til et medlem som fyller vilkårene i § 10-6, kan det også ytes tilskott til opplæringstiltak.

Departementet gir forskrifter om stønad etter denne paragrafen, og kan herunder bestemme at hjelpemidler skal utlånes fra en hjelpemiddelsentral.

- 0 Endret ved lover 18 des 1998 nr. 86 (ikr. 1 jan 1999), 23 juni 2000 nr. 55, 21 des 2000 nr. 125 (ikr. 1 jan 2001), 14 juni 2002 nr. 22, 20 des 2002 nr. 111 (ikr. 1 jan 2003), 20 juni 2003 nr. 53 (ikr. 1 juli 2003), 19 des 2008 nr. 106 (ikr. 1 mars 2010 iflg. res. 19 feb 2010 nr. 189).

Forskrift om stønad til hjelpemidler mv til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen

§ 6. Opplæringstiltak, jf folketrygdloven § 10-7 tredje ledd

Det kan gis stønad til opplæring ved tilpassingskurs for hørselshemmede, synshemmede og døvblinde. Tilpassingskursene godkjennes av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Formålet med opplæringen skal være å styrke medlemmets evne til å klare seg i dagliglivet eller i arbeidslivet.

Stønad til dekning av utgifter til opphold og opplæring ved tilpassingskurs for hørselshemmede, synshemmede og døvblinde ytes etter takster som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Det kan gis stønad til opphold ved folkehøgskole dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig som et ledd i medlemmets utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål. Det kan gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen.

Stønad til dekning av utgifter i forbindelse med reise til og fra kurs eller skole ytes etter § 7 i denne forskriften.

- 0 Endret ved forskrifter 3 jan 2002 nr. 7, 8 okt 2004 nr. 1395, 22 juni 2007 nr. 689.

§ 7. Reise- og oppholdsutgifter

Til et medlem som får stønad etter folketrygdloven § 10-7 første ledd bokstav a, c og d og andre og tredje ledd, dekkes nødvendige reiseutgifter, oppholdsutgifter og utgifter til ledsager.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan bestemme at den som utfører tjenester i forbindelse med at det gis stønad til grunnmønster eller førerhund, får dekket nødvendige reiseutgifter.

Stønad etter denne bestemmelsen gis etter regler og takster fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

- 0 Endret ved forskrifter 3 april 2006 nr. 382, 30 juni 2006 nr. 790 (i kraft 1 juli 2006, se endringsforskriften for overgangsregel).

Rundskriv:

3 Folkehøgskole, se forskriftens § 6

[Endret 5/05, 8/11, 4/14]

Etter folketrygdloven § 10-7 tredje ledd, jf. forskriften § 6, kan det gis stønad til opphold ved folkehøgskole. Stønad kan gis dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig til utvikling av

personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål. Med dagliglivets gjøremål menes de ferdigheter som kreves i hverdagslivet, som av- og påkledning, matlaging og ivaretagelse av personlig hygiene (ADL-trening). Se også rundskrivet til folketrygdloven § 10-6 for ytterligere beskrivelse av hva som omfattes av "dagliglivets gjøremål".

Det kan gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter ved skolen. NAV må få en spesifisert oversikt fra skolen over hvilke utgifter de mener skal dekkes av NAV. Av oversikten må det klart fremgå hvor stort beløp de ordinære bo- og oppholdsutgiftene utgjør, og hvor mye skolen har fått i støtte fra stat og fylke.

NAV gir ikke tilskott til utgifter som er dekket av ansvarsområdet i annen lovgivning, eksempelvis kommunens ansvar for pleie- og omsorg etter sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven.

Bruker skal selv betale de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen. Det gis tilskott til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger de ordinære bo- og oppholdsutgiftene ved skolen.

Tilskott skal ikke behøvsprøves mot inntekt, herunder stønad til livsopphold fra folketrygden eller andre.

Behovet for hjelpestønad skal revurderes for den perioden eleven skal være på folkehøgskole.

Det kan vanligvis bare gis stønad til opphold ved folkehøgskole i ett skoleår. I spesielle tilfeller kan det gis stønad til et andre år. Det må da vurderes om dette er nødvendig og hensiktsmessig etter å ha innhentet uttalelse/vurdering fra kompetent fagperson. Utgifter til hjemreise dekkes ikke.

5. Hva gjør man dersom enkeltelever har større eller annerledes veiledningsbehov enn forutsatt i forbindelse med inntaket?

Først og fremst samarbeide med instanser som har ansvar eller interesse av elevens utvikling:

- **Foresatte.** Det bør lages/brukes et samtykkeskjema som elevene skriver under slik at man kan samtale med foresatte om elevenes skolegang og veiledning. Dette samtykket er frivillig og kan når som helst trekkes tilbake.
- **IP Koordinator** er faglig ansvarlig i hjemkommunen for omsorgstjenestene til eleven. Søkere som kvalifiserer til tilrettelagt tilbud ved folkehøgskolen har også krav på **Individuell Plan (IP)** i hjemkommunen. Det er også IP Koordinator som er ansvarlig for å vurdere om folkehøgskole er riktig tiltak for eleven. Ved behov kan skolen be koordinator om å innkalle til ansvarsgruppemøte for å samordne videre oppfølging og tiltak. I de tilfellene det er behov for styrket bemanning på skolen og derfor ekstra vedtak fra NAV for å finansiere dette er det koordinator som er ansvarlig for å vurdere og komme med faglig uttalelse.
- **Fastlege** er ansvarlig for elevens helsetjenester. Ved behov kan skolen sende bekymringsmelding til fastlege og be om henvisning og vurdering av ulike helsetjenester som psykiatri, habiliteringstjeneste eller annet.

- **Habiliteringstjenesten** for voksne på sykehus (**HABVO**). Dette er spesialisthelsetjenesten for elevenes vansker i forbindelse med utviklingshemmingen. Krever henvisning fra fastlege før de kan starte behandling av eleven. De kan også brukes som rådgivere/kursholdere for personalet ved skolen. Normalt er ventetiden fra henvisning til behandling ca. 6 uker.
- **Psykiatrisk helsetjeneste** enten gjennom spesialisthelsetjenesten (Distriktpsikiatrisk) eller kommunehelsetjenesten. Disse tjenestene utløses også etter henvisning fra lege. Normalt fra fastlege men kan også gjøres av lokale leger om det haster.
- **Hjemmesykepleien**. Når elever bruker medisiner kan man hjelpe dem med søknad til hjemmesykepleien slik at de overtar ansvaret for å hente ut medisiner fra apoteket og legge dem i dosett. Skolen kan evt assistere elevene med oppbevaring og sjekk av at de klarer å følge rutinene. Hjemmesykepleien kan også brukes ved andre behov for helsefaglig stell.
- **Skolehelsetjenesten i kommunen** kan være tilgjengelig for folkehøgskoleelever dersom skolen tar kontakt med kommunen.
- **NAV**. Skoler har ingen anledning å søke NAV om midler. Det er eleven selv som søker og skolen mottar enten kopi av vedtak fra NAV som «Samhandler» eller fra foresatte. Kopien av vedtaket sendes NAV Forvaltning sammen med faktura fra skolen og kopi av kostnadsbeskrivelsen.

Skoler med tilrettelagt tilbud bør ha god dialog med alle instanser. Behandlere fra både HABVO og DPS kan også brukes vi som rådgivere. Behandlerne kan også be om møte med personalet i forkant av at de skal treffe eleven. For lokal kjennskap til kommunens helsetjenester bør skolen regelmessig arrangere egne møter slik at hele personalet kjenner tilbudene og prosedyrer for kontakt.

Kommunen har ansvar for elevenes helsetjenester når elevene er på skolen. Dersom elever søker om brukerstyrt personlig assistanse (**BPA**) fra kommunen kan de ha rettigheter til dette. Dette har vanligvis vært i tilfeller med assistansebehov for stell grunnet bevegelseshemming. Elevene må da forholde seg til søknadsfrister i både oppholds og hjemkommune. Assistentene blir enten ansatt i hjemkommune, oppholdskommune eller i en av leverandørene av BPA tjenester. De blir ledet og veiledet av bruker og leverandør og er ikke skolens ansvar.

Tilretteleggings og veiledningsbehovet for elevene bør være godt kartlagt før skolestart.

Imidlertid er det ikke noe formelt i veien med å søke om tilleggs midler om det skulle vise seg at realitetene avviker fra det forutsatte. Det er igjen eleven selv som må søke, og igjen IP Koordinator som må anbefale. Skolen må beskrive bruken av de allerede mottatte midlene og beskrive hvordan nye midler i større grad vil føre til måloppnåelse for eleven. Saksbehandlingen kan imidlertid være lang ved forvaltningskontorene. Det anbefales at skolen også har rådført seg med aktuelle behandlere i habilitering eller helsetjenester for å vurdere om deres tjenester kan avhjelpe behovet for tilleggs midler til skolen.

Det er viktig at det i skolens kostnadsberegning i forbindelse med opptak står et forbehold om eventuell justering grunnet vesentlig avvik fra forutsatte ressursbehovet.